

Asia: Asia VN/4219/2023

Lausuntopyyntö peruspankkipalveluja ja luottolaitoslainsäädäntöä koskevasta arviomuistiosta

1. Peruspankkipalvelut

Kommenttinne peruspankkipalveluita koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 2)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

Loomis Automatia Oy kannattaa sitä, että viranomaiset turvaavat peruspankkipalvelut kuten käteisnosto- ja talletuspalvelut tasapuolisesti kaikille asiakasryhmille, mukaan lukien pienyritykset, yhdistykset ja yhteisöt.

2. Käteisen saatavuus ja käytettävyys

Kommenttinne käteisen saatavuutta ja käytettävyyttä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 3)?

Loomis Automatia Oy pitää tärkeänä, kuten tutkimuksen mukaan kuluttajat koko euroalueella ja Suomessa, että kansalaisille turvataan käteisen tosiasiallinen tasapuolinen käyttömahdollisuus eli laaja hyväksyttävyyys, riittävä saatavuus ja syrjimätön hinnoittelu. (2022 ECB SPACE study: 57 % kuluttajista Suomessa piti käteisen käyttömahdollisuutta tärkeänä tai erittäin tärkeänä.)

Haluamme korostaa käteisen roolia myös koko yhteiskunnan varautumisessa häiriö- ja kriisitilanteisiin. Erityisesti haluamme viranomaisten huolehtivan käteisrahahuollon huoltovarmuudesta sekä siihen liittyvien velvoitteiden asettamisesta yksityiselle sektorille, esimerkiksi käteisen jakeluun ja vastaanottoon liittyen.

Myös tulevaisuudessa, mutta erityisesti tässä ajan hetkessä, konkreettinen fyysinen käteinen on se keskuspankkirahan muoto, joka turvaa kuluttajille maksuvälineen valinnan vapauden lisäksi tehokkaimmin myös esimerkiksi anonymiteetin ja oman talouden hallinnan. EU:n Käteisasetusehdotus ei mielestämme riittävällä tavalla turvaa käteisen hyväksymistä muiden maksuvälineiden kanssa tasapuolisesti. Se jättää tarpeetonta lainsäädännöllistä epävarmuutta

esimerkiksi sen suhteen, missä vaiheessa ja millä keinoin jäsenvaltio alkaa puuttua käteismaksuista kieltäytymiseen. Olisi selkeämpää todeta yksiselitteisesti, että käteismaksuista ei voi kieltäytyä yksipuolisella ilmoituksella missään maksupisteissä, joissa käteisen hyväksyntä on teknisesti mahdollista, eli käteinen tulee hyväksyä mm. kaikissa miehitetyissä maksupisteissä ja sen hyväksyminen tulee järjestää myös miehittämättömään itsepalveluun perustuvissa maksupisteissä, ainakin silloin kun näissä myydään kuluttajien kannalta välttämättömiä palveluita (esim. päivittäistavarat, lääkkeet, polttoaineet, julkinen liikenne ja viranomaispalvelut).

Mahdollisen muusta maksutavasta sopimisen laillisesti pätevästi tulisi tapahtua erikseen etukäteen maksajan ja maksunsaajan välillä, niin että myös maksajalla on aito valinnan mahdollisuus. Lisäksi asetuksen tavoitteen tehokkaaksi saavuttamiseksi käytännössä, yrityksille tulisi asettaa selkeä velvoite varautua niiden normaaliin liiketoimintaan nähden riittävällä vaihtorahalla sen sijaan, että pelkästään korostetaan mahdollisuutta poiketa käteisen vastaanottovelvoitteesta vetoamalla "tilapäiseen" vaihtorahan puutteeseen. Viranomaisilla tulisi myös olla valtuudet oikeansuhtaisten, riittävän tuntuvien sanktioiden määrittämiseksi. Sanktioista tulisi tarkemmin säätää kansallisessa lainsäädännössä.

Riittävä ja tehokas käteisen saatavuus tulisi määritellä kansallisella tasolla konkreettisesti ja mahdollisimman pikaisesti. Peruspankkipalveluna käteisen nostamisen tulee olla "kohtuullisesti hinnoiteltu", joka on määriteltävä myös käytännön tasolla. Asiakkailta tulee olla oikeus kohtuulliseen määrään ilmaisia käteisnostoja eli käytännössä vähintään kerran viikossa. Tämä oikeus tulee säilyttää myös jatkossa sekä tarpeen vaatiessa säännellä siitä kansallisessa lainsäädännössä. Käteisen talletuksen tulisi yhtä lailla peruspankkipalveluna olla kohtuullisesti hinnoiteltu eikä tarpeettomasti määrällisesti rajoitettu.

Peruspankkipalveluihin kuuluvien käteisen noston ja talletuksen turvaamiseksi, erityisesti pankkikonttoriverkoston supistuessa, käteisautomaattien merkitys kasvaa entisestään tehokkaana palvelumuotona. Nykyinen käteisautomaattiverkosto on kysyntään nähden riittävän kattava ja sen kattavuus tulisi turvata myös tulevaisuudessa. Huolenamme on erityisesti syrjäseutujen käteisautomaattien vähenevät tapahtumamäärät ja miten ne kantavat omat kustannuksensa. Ilman sääntelyä kyseisiä käteisautomaatteja ei ole mahdollista ylläpitää markkinaehtoisesti. Sääntelyn aiheuttamat lisäkustannukset tulisi joko kattaa viranomaisten toimesta, tai jakaa tasapuolisesti niiden toimijoiden kesken, joilla on velvollisuus tuottaa peruspankkipalveluja.

EU:n Käteisasetusehdotuksessa mainittujen komission tulevaisuudessa asettamien "yhteisten indikaattorien" sijasta ne olisi syytä määritellä kansallisella tasolla tai vähintään niiden määrittelyyn olisi päästävä vaikuttamaan, jotta ne muodostuvat järkeviksi myös esimerkiksi Suomen olosuhteisiin. Jos asetuksessa kuvattu seuranta- ja arviointimekanismi jää löyhäksi tai sen käyttöönotto viivästyy, asetuksen tavoitteita ei tehokkaasti saavuteta. Riskinä on myös, että rahahuollon infrastruktuuria ajetaan osittain alas kannattamattomana.

Loomis Automatia Oy ei ota kantaa käteisautomaattioperaattoreiden mahdolliseen toimilupavaatimukseen. Mahdollinen toimilupavaatimus lisäisi todennäköisesti kaupallisten toimijoiden hallinnollisia kustannuksia, joita tulisi välttää laskevassa markkinassa. Haluamme kuitenkin tuoda esille, että tällä hetkellä kaikki sääntely ulottuu tehokkaasti Loomis Automatia Oy:n tarjoamiin palveluihin pankkeihin kohdistetun sääntelyn kautta. Sen sijaan ns. itsenäiset käteisautomaattioperaattorit eivät ole millään tavoin vastaavan sääntelyn tai valvonnan piirissä, mikä on vastoin markkinatoimijoiden tasapuolisen kohtelun vaatimusta.

3. Asiakkaansuoja- ja menettelytapasääntely: hyvä pankkitapa ja sopimusehtosääntely

Kommenttinne hyvää pankkitapaa ja sopimusehtosääntelyä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 4)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

4. Luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeva sääntely

Kommenttinne luottolaitosten toimintaa ja riskienhallintaa koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 5)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

5. Talletuspankkien yhteenliittymät

Kommenttinne talletuspankkien yhteenliittymälainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 6)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

6. Luottolaitosten yhteisölait

Kommenttinne luottolaitosten yhteisölainsäädäntöä koskeviin arviomuistion havaintoihin ja toimenpide-ehdotuksiin (arviomuistion luku 7)? Voitte tässä yhteydessä tuoda esille myös arvioitanne eri toimenpidevaihtoehtojen vaikutuksista.

-

7. Muut havainnot ja huomiot

Voitte tässä yhteydessä tuoda esille muita kuin edellä mainittuihin teemoihin liittyviä havaintoja ja huomioita arviomuistioon liittyen.

Loomis Automatia Oy:n huolena on, että EU:n Käteisasetusehdotus ei riittävällä tavalla turvaa käteisen hyväksymistä muiden maksuvälineiden kanssa tasapuolisesti, ja että se jättää tarpeetonta lainsäädännöllistä epävarmuutta esimerkiksi sen suhteen, missä vaiheessa ja millä keinoin jäsenvaltio alkaa puuttua käteismaksuista kieltäytymiseen. Mielestämme kansallinen sääntely olisi tarpeen melko ripeällä aikataululla käteisen saatavuuden ja käytettävyyden turvaamiseksi.

Lassenius Fredrik
Loomis Automatia Oy